

Posudek oponentky rigorózní práce

Mgr. Markéta Krčálová

„Perspektivy evropského antidiskriminačního práva se zaměřením na aktuální legislativní návrhy“

Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta

Katedra evropského práva

Oponentka: JUDr. Magdaléna Svobodová, Ph.D.

I.

K tématu rigorózní práce

Autorka si zvolila ke zpracování tématiku antidiskriminačního práva, která se velmi dynamicky vyvíjí jak v Evropské unii, tak v jednotlivých členských státech. Jedná se nepochybně o téma aktuální, čemuž odpovídá i obsah práce, v níž se autorka zabývá návrhem nové antidiskriminační směrnice EU i recentní rozhodovací činností soudů vnitrostátních, Soudního dvora EU či Evropského soudu pro lidská práva.

II.

Struktura a obsah práce, formální úroveň zpracování

Předkládaná rigorózní práce představuje aktuální pohled na antidiskriminační právo v Evropské unii a ve vybraných evropských státech. Autorka se po teoretickém úvodu do problematiky rovnosti a diskriminace zaměřuje na vývoj antidiskriminačního práva v EU, a to jak z hlediska legislativní úpravy, tak z hlediska judikatury Soudního dvora EU. Následně analyzuje návrh antidiskriminační směrnice z roku 2008 a poukazuje na její problematické aspekty a důsledky pro smluvní svobodu jednotlivců. Dále se zabývá antidiskriminační právní úpravou v Německu, Rakousku a v České republice a snaží se o jejich komparaci. Pokud jde o českou právní úpravu, předkládá také své úvahy de lege ferenda, které pramení z inspirace německou právní úpravou. Poukazuje i na nepřiměřený přístup k zásadě rovnosti v britském právním prostředí. Autorka používá metodu deskripce, analýzy a komparace.

V prvních kapitolách práce se autorka snaží o teoretický pohled na problematiku rovnosti a diskriminace, tuto část považují za slabinu práce. Postrádám zejména hlubší

rozpracování tohoto teoretického úvodu, vysvětlení formální rovnosti a materiální rovnosti na konkrétních příkladech a objasnění, jak se tyto kategorie promítají do legislativy a judikatury EU a evropských států. Autorka např. jen letmo zmiňuje „aristotelovskou představu“ (s. 16), aniž by vůbec odkázala na konkrétní Aristotelovo dílo.

Autorka nabízí kritický pohled na návrh směrnice o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci z roku 2008. Poukazuje zejména na problematickou stránku této regulace z pohledu smluvní volnosti, která představuje v mnoha ohledech nevhodné veřejnoprávní zásahy do soukromoprávních vztahů. Zabývá se i institutem obráceného důkazního břemene, nezkoumá ho však bohužel z hlediska ústavnosti.

Za přínosnou považuji část práce, která analyzuje a srovnává antidiskriminační právní úpravu ve vybraných státech, a ukazuje tak rozdílnost v přístupech jednotlivých členských států navzdory sjednocování prostřednictvím unijní harmonizace práva. Na konkrétních případech je zřetelné nebezpečí leckdy nepřiměřeného a necitlivého omezování práv jednotlivců odůvodňovaného bojem proti diskriminaci.

Je škoda, že autorka nevěnovala více péče závěru, který má jen dvě strany, a neshrnula podstatnějším způsobem své úvahy a zjištění.

Práce je velmi čtivá, po stránce gramatické a stylistické je kvalitně zpracovaná. Z hlediska přehlednosti by práci prospělo, kdyby hlavní kapitoly začínaly vždy na nové stránce. Určité nedostatky shledávám v citacích, kdy v některých případech chybí citace rozsudků Soudního dvora EU – např. str. 22, 27 dole. Na straně 35 chybí identifikace návrhu antidiskriminační směrnice z roku 2008. Na straně 44 dole má autorka na mysli zřejmě Radu EU, nikoli Evropskou radu. Na straně 50 je nesprávně uveden název „Charta základních práv EU“ místo současného oficiálního názvu Listina základních práv EU. Na straně 100 není vůbec uvedeno, k jaké věci se stanovisko generálního advokáta z roku 2014 vztahuje, a chybí informace o tom, že předmětnou věc již rozhodl Soudní dvůr (C-354/13 Fag og Arbejde proti Kommunernes Landsforening). Práci s odbornou literaturou považuji za vyhovující.

Celkově hodnotím práci jako přínosnou. Odhaluje řadu problematických rysů vývoje antidiskriminačního práva v Evropě, konflikty s principem smluvní svobody či s jinými základními právy (např. náboženskou svobodu), které nejsou zatím uspokojivě vyřešeny.

III.

Otázky k ústní obhajobě

1. Zabývaly se ústavní soudy Německa, Rakouska, Spojeného království (či jiných států EU) otázkou ústavnosti obráceného důkazního břemene podobně jako Ústavní soud ČR v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 37/04?
2. Jaký je názor autorky na zavádění kvót, které jsou obsaženy např. v návrhu směrnice o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy dozorčí rady/nevýkonnými členy správní rady společností kotovaných na burzách, COM (2012) 614? Považuje právní základ pro přijetí této směrnice zvolený Evropskou komisí za vhodný?

IV.

Závěr

Na základě výše uvedeného předkládanou **rigorózní práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu rigorózních prací.**

V Praze dne 15. května 2015

JUDr. Magdaléna Svobodová, Ph.D.